Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Niende Udvidede Afdeling)

15. september 2016*

»Fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik — restriktive foranstaltninger på baggrund af situationen i Ukraine — indefrysning af pengemidler — liste over de personer, enheder og organer, som er omfattet af indefrysningen af pengemidler og økonomiske ressourcer — sagsøgerens navn omfattet — ret til forsvar — begrundelsespligt — retsgrundlag — ret til en effektiv domstolsbeskyttelse — manglende iagttagelse af kriterierne for opførelse på listen — åbenbart urigtigt skøn — ejendomsret — ret til omdømme«

I sag T-340/14,

Andriy Klyuyev, Donetsk (Ukraine), ved barristers B. Kennelly og J. Pobjoy samt solicitors R. Gherson og T. Garner,

sagsøger,

mod

Rådet for Den Europæiske Union ved Á. de Elera-San Miguel Hurtado og J.-P. Hix, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

støttet af:

Europa-Kommissionen ved D. Gauci og T. Scharf, som befuldmægtigede,

intervenient,

angående et søgsmål anlagt i henhold til artikel 263 TEUF med påstand om annullation af dels Rådets afgørelse 2014/119/FUSP af 5. marts 2014 om restriktive foranstaltninger over for visse personer, enheder og organer på baggrund af situationen i Ukraine (EUT 2014, L 66, s. 26) og Rådets forordning (EU) nr. 208/2014 af 5. marts 2014 om restriktive foranstaltninger over for visse personer, enheder og organer på baggrund af situationen i Ukraine (EUT 2014, L 66, s. 1), dels Rådets afgørelse (FUSP) 2015/364 af 5. marts 2015 om ændring af afgørelse 2014/119 (EUT 2015, L 62, s. 25) og Rådets gennemførelsesforordning (EU) 2015/357 af 5. marts 2015 om gennemførelse af forordning nr. 208/2014 (EUT 2015, L 62, s. 1), for så vidt som sagsøgerens navn er blevet opført eller opretholdt på listen over de personer, enheder og organer, der er omfattet af disse restriktive foranstaltninger, og subsidiært med påstand om, at det fastslås, at artikel 1, stk. 1, i afgørelse 2014/119, som ændret ved Rådets afgørelse (FUSP) 2015/143 af 29. januar 2015 (EUT 2015, L 24, s. 16), og artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 208/2014, som ændret ved Rådets forordning (EU) 2015/138 af 29. januar 2015 (EUT 2015, L 24, s. 1), ikke finder anvendelse på sagsøgeren,

* Processprog: engelsk.

har

RETTEN (Niende Udvidede Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G. Berardis (refererende dommer), og dommerne O. Czúcz, I. Pelikánová, A. Popescu og E. Buttigieg,

justitssekretær: fuldmægtig G. Predonzani,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 27. april 2016,

afsagt følgende

Dom

Tvistens baggrund

1 Sagsøgeren, Andriy Klyuyev, er den tidligere leder af den ukrainske præsidents kontor.

2 Den foreliggende sag er anlagt i forbindelse med de restriktive foranstaltninger, der er blevet vedtaget på baggrund af situationen i Ukraine som følge af undertrykkelsen af demonstrationerne på Uafhængighedspladsen i Kiev (Ukraine) i februar 2014.

3 Den 5. marts 2014 vedtog Rådet for Den Europæiske Union med hjemmel i artikel 29 TEU afgørelse 2014/119/FUSP om restriktive foranstaltninger over for visse personer, enheder og organer på baggrund af situationen i Ukraine (EUT 2014, L 66, s. 26). Rådet vedtog samme dag med hjemmel i artikel 215, stk. 2, TEUF forordning (EU) nr. 208/2014 om restriktive foranstaltninger over for visse personer, enheder og organer på baggrund af situationen i Ukraine (EUT 2014, L 66, s. 1).

4 Anden betragtning til afgørelse 2014/119 har følgende ordlyd:

»Den 3. marts 2014 vedtog Rådet at målrette restriktive foranstaltninger mod indefrysning og inddrivelse af aktiver tilhørende personer, der er identificeret som ansvarlige for uretmæssig tilegnelse af ukrainske statsmidler, og personer, der er ansvarlige for menneskerettighedskrænkelser, med henblik på at konsolidere og styrke retsstatsprincippet og respekt for menneskerettighederne i Ukraine.«

5 Artikel 1, stk. 1 og 2, i afgørelse 2014/119 fastsætter:

»1. Alle pengemidler og økonomiske ressourcer, som tilhører, ejes, besiddes eller kontrolleres af de personer, der er identificeret som ansvarlige for uretmæssig tilegnelse af ukrainske statsmidler, og personer, der er ansvarlige for menneskerettighedskrænkelser i Ukraine, og fysiske eller juridiske personer, enheder eller organer med tilknytning til dem, der er opført på listen i bilaget, indefryses.

2. Ingen pengemidler eller økonomiske ressourcer må hverken direkte eller indirekte stilles til rådighed for eller være til fordel for de fysiske eller juridiske personer, enheder eller organer, der er opført på listen i bilaget.«

6 Fremgangsmåden for denne indefrysning af pengemidler er fastsat i de følgende stykker i samme artikel.

7 I overensstemmelse med afgørelse 2014/119 kræver forordning nr. 208/2014 vedtagelsen af foranstaltninger om indefrysning af pengemidler og fastlægger fremgangsmåden for denne indefrysning på en måde, som i det væsentlige er identisk med den, der er fastsat i den nævnte afgørelse.

8 Navnene på de personer, der er omfattet af afgørelse 2014/119 og forordning nr. 208/2014 (herefter samlet »retsakterne af marts 2014«), fremgår af en identisk liste, som findes i bilaget til afgørelse 2014/119 og i bilag I til forordning nr. 208/2014 (herefter »listen«) med bl.a. begrundelsen for opførelsen af disse personer.

9 Sagsøgerens navn blev opført på listen med identifikationsoplysningen »tidligere leder af præsidentens kontor« og med følgende begrundelse:

»Person, der er genstand for en straffesag i Ukraine med henblik på at efterforske forbrydelser i forbindelse med underslæb med ukrainske statslige midler og den ulovlige overførsel heraf ud af Ukraine«.

10 Den 6. marts 2014 offentliggjorde Rådet i *Den Europæiske Unions Tidende* en bekendtgørelse til de personer, der er omfattet af de restriktive foranstaltninger i retsakterne af marts 2014 (EUT 2014, C 66, s. 1). Ifølge denne bekendtgørelse kan »[d]e berørte personer [...] indgive en anmodning med tilhørende dokumentation om, at afgørelsen om at opføre dem på [listen] tages op til fornyet overvejelse, til Rådet [...]«.

11 Ved udveksling af skrivelser i 2014 bestred sagsøgeren, at opførelsen af hans navn på listen var berettiget, og anmodede Rådet om at foretage en fornyet gennemgang. Han anmodede ligeledes om aktindsigt i de oplysninger og beviser, der understøttede opførelsen.

12 Rådet besvarede sagsøgerens anmodning om fornyet gennemgang. Det fastholdt, at det var af den opfattelse, at de restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren fortsat var begrundet i de hensyn, der var anført i begrundelsen til retsakterne af marts 2014. Hvad angår sagsøgerens anmodning om aktindsigt fremsendte Rådet ham flere dokumenter fra hans sagsakter, herunder dokumenter fra de ukrainske myndigheder af 3. marts 2014 (herefter »skrivelsen af 3. marts 2014«), af 8. juli 2014 og af 10. oktober 2014 (herefter »skrivelsen af 10. oktober 2014«).

13 Den 29. januar 2015 vedtog Rådet afgørelse (FUSP) 2015/143 om ændring af afgørelse 2014/119 (EUT 2015, L 24, s. 16) og forordning (EU) 2015/138 om ændring af forordning nr. 208/2014 (EUT 2015, L 24, s. 1) (herefter samlet »retsakterne af januar 2015«).

14 Afgørelse 2015/143 præciserede fra og med den 31. januar 2015 kriterierne for udpegelse af de personer, som er omfattet af indefrysningen af pengemidler. Særligt er artikel 1, stk. 1, i afgørelse 2014/119 blevet erstattet med følgende tekst:

»1. Alle pengemidler og økonomiske ressourcer, som tilhører, ejes, besiddes eller kontrolleres af personer, der er identificeret som ansvarlige for uretmæssig tilegnelse af ukrainske statsmidler, og personer, der er ansvarlige for menneskerettighedskrænkelser i Ukraine, og fysiske eller juridiske personer, enheder eller organer med tilknytning til dem, der er opført på listen i bilaget, indefryses.

Personer, der er identificeret som ansvarlige for uretmæssig tilegnelse af ukrainske statsmidler, omfatter med henblik på denne afgørelse personer, der er genstand for de ukrainske myndigheders undersøgelse:

a) for uretmæssig tilegnelse af ukrainske offentlige midler eller aktiver, eller for medvirken hertil, eller

b) for som indehaver af offentligt hverv at misbruge offentligt embede med henblik på at skaffe sig selv eller en tredjemand en uberettiget fordel og derved forårsage tab for ukrainske offentlige midler eller aktiver eller for medvirken hertil.«

15 Forordning nr. 208/2014 er i overensstemmelse med afgørelse 2015/143 blevet ændret ved forordning 2015/138.

16 Ved skrivelse af 2. februar 2015 underrettede Rådet sagsøgeren om sin hensigt om at opretholde de restriktive foranstaltninger over for ham og tilstillede ham et dokument fra de ukrainske myndigheder af 30. december 2014 (herefter »skrivelsen af 30. december 2014«), hvorved han blev oplyst om muligheden for at fremsætte bemærkninger. Ved skrivelse af 17. februar 2015 opfordrede sagsøgeren Rådet til at tage sit standpunkt op til fornyet overvejelse og til at give ham de eventuelle øvrige oplysninger, der begrundede Rådets standpunkt.

17 Den 5. marts 2015 vedtog Rådet afgørelse (FUSP) 2015/364 om ændring af afgørelse 2014/119 (EUT 2015, L 62, s. 25) og gennemførelsesforordning (EU) 2015/357 om gennemførelse af forordning nr. 208/2014 (EUT 2015, L 62, s. 1) (herefter samlet »retsakterne af marts 2015«).

18 Afgørelse 2015/364 ændrede artikel 5 i afgørelse 2014/119 ved at forlænge de restriktive foranstaltninger for så vidt angår sagsøgeren indtil den 6. marts 2016. Følgelig blev listen erstattet i afgørelse 2015/364 og gennemførelsesforordning 2015/357.

19 Som følge af disse ændringer blev sagsøgerens navn opretholdt på listen med identifikationsoplysningen »tidligere leder af præsidentens kontor« og med følgende nye begrundelse:

»Person, som de ukrainske myndigheder har gjort til genstand for en straffesag for uretmæssig tilegnelse af offentlige midler eller aktiver for som indehaver af offentligt hverv at misbruge offentligt embede med henblik på at skaffe sig selv eller en tredjemand en uberettiget fordel og derved forårsage tab for ukrainske offentlige midler eller aktiver«.

20 Afgørelse 2014/119 og forordning nr. 208/2014 er senest blevet ændret ved henholdsvis Rådets afgørelse (FUSP) 2016/318 af 4. marts 2016 om ændring af afgørelse 2014/119 (EUT 2016, L 60, s. 76) og Rådets gennemførelsesforordning (EU) 2016/311 af 4. marts 2016 om gennemførelse af forordning nr. 208/2014 (EUT 2016, L 60, s. 1).

21 Afgørelse 2016/318 ændrede artikel 5 i afgørelse 2014/119 ved at forlænge de restriktive foranstaltninger for så vidt angår sagsøgeren indtil den 6. marts 2017.

Retsforhandlinger og parternes påstande

22 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 15. maj 2014 har sagsøgeren anlagt nærværende sag.

23 Rådet indleverede svarskrift den 12. august 2014. Samme dag fremsatte det en anmodning om fortrolig behandling med henblik på at opnå, at indholdet af et bilag ikke blev gengivet i de dokumenter vedrørende denne sag, som offentligheden har adgang til.

24 Ved dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 18. september 2014 anmodede Europa-Kommissionen om tilladelse til at intervenere i den foreliggende sag til støtte for Rådet. Ved kendelse af 6. november 2014 gav formanden for Rettens Niende Afdeling tilladelse til denne intervention. Ved dokument indleveret den 17. december 2014 gav Kommissionen afkald på at indgive interventionsindlæg.

25 Ved dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 30. september 2014 anmodede Ukraine om tilladelse til at intervenere i den foreliggende sag til støtte for Rådets påstande. Ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor den 24. december 2014 meddelte Ukraine Retten, at det frafaldt sin intervention. Ved kendelse af 11. marts 2015 bestemte formanden for Rettens Niende Afdeling, at Ukraine skulle slettes af sagen som intervenient.

26 Replik og duplik blev henholdsvis indgivet af sagsøgeren den 31. oktober 2014 og af Rådet den 18. december 2014. Den 18. december 2014 fremsatte Rådet en anmodning om fortrolig behandling med henblik på at opnå, at indholdet af et bilag ikke blev gengivet i de dokumenter vedrørende denne sag, som offentligheden har adgang til.

27 Ved dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 15. maj 2015 tilpassede sagsøgeren sine påstande, således at de ligeledes omfatter annullation af afgørelse 2015/364 og gennemførelsesforordning 2015/357, for så vidt som disse retsakter vedrører ham. Rådet fremsatte sine bemærkninger inden for den fastsatte frist. Den 14. september 2015 fremsatte Rådet ligeledes en anmodning om fortrolig behandling med henblik på at opnå, at indholdet af visse bilag ikke blev gengivet i de dokumenter vedrørende denne sag, som offentligheden har adgang til.

28 Efter forslag fra Niende Afdeling besluttede Retten i henhold til artikel 28 i Rettens procesreglement at henvise sagen til et udvidet dommerkollegium.

29 Efter forslag fra den refererende dommer besluttede Retten (Niende Udvidede Afdeling) at indlede den mundtlige forhandling.

30 Parterne afgav mundtlige indlæg og besvarede Rettens spørgsmål under retsmødet den 27. april 2016.

31 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Annullation af for det første afgørelse 2014/119 og forordning nr. 208/2014 og for det andet afgørelse 2015/364 og gennemførelsesforordning 2015/357, for så vidt som de vedrører sagsøgeren.

— Subsidiært fastslås det, at artikel 1, stk. 1, i afgørelse 2014/119, som ændret ved afgørelse 2015/143, og artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 208/2014, som ændret ved forordning 2015/138, ikke finder anvendelse på sagsøgeren.

Rådet tilpligtes at betale sagens omkostninger.

32 Rådet har, støttet af Kommissionen, nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Subsidiært træffes der i tilfælde af delvis annullation af retsakterne af marts 2014 bestemmelse om, at virkningerne af afgørelse 2014/119 over for sagsøgeren opretholdes, indtil den delvise annullation af forordning nr. 208/2014 får virkning, og i tilfælde af delvis annullation af retsakterne af marts 2015 bestemmelse om, at de virkninger, som afgørelse 2014/119, som ændret, har over for sagsøgeren, opretholdes, indtil den delvise annullation af forordning nr. 208/2014, som ændret ved gennemførelsesforordning 2015/357, får virkning.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

Om påstanden om annullation af retsakterne af marts 2014, som oprindeligt affattet, for så vidt som de vedrører sagsøgeren

33 Til støtte for sit søgsmål med påstand om annullation af retsakterne af marts 2014, som oprindeligt affattet, har sagsøgeren anført seks anbringender. Det første vedrører manglende retsgrundlag. Det andet vedrører tilsidesættelse af retten til forsvar og af retten til en effektiv domstolsbeskyttelse. Det tredje vedrører manglende begrundelse. Det fjerde vedrører tilsidesættelse af ejendomsretten og af retten til omdømme. Det femte vedrører en faktisk vildfarelse og et åbenbart urigtigt skøn. Det sjette vedrører manglende beviser.

34 Med sit femte og sit sjette anbringende, som skal behandles først, har sagsøgeren i det væsentlige gjort gældende, at afgørelsen om at pålægge ham restriktive foranstaltninger ikke er blevet truffet på et tilstrækkeligt solidt faktuelt grundlag, og at Rådet derfor har begået en åbenbar fejl i forbindelse med sin vurdering.

35 Rådet har gjort gældende, at skrivelsen af 3. marts 2014 indeholdt en angivelse om, at sagsøgerens deltagelse i uretmæssig tilegnelse af statsmidler af en betragtelig størrelse og i den efterfølgende ulovlige overførsel heraf ud af Ukraine var under efterforskning, hvilket svarede til den i retsakterne af marts 2014 indeholdte begrundelse. Desuden bekræfter dokumentet af 8. juli 2014 (jf. præmis 12 ovenfor), at der i Ukraine var blevet iværksat en forundersøgelse vedrørende sagsøgeren, som bl.a. var mistænkt for uretmæssig tilegnelse af statsmidler af en betragtelig størrelse.

36 Det bemærkes, at selv om Rådet har en vid skønsbeføjelse for så vidt angår de generelle kriterier, der skal tages i betragtning med henblik på vedtagelsen af restriktive foranstaltninger, indebærer den effektive domstolsprøvelse, som er sikret ved artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, at Den Europæiske Unions retsinstanser i forbindelse med prøvelsen af, om begrundelsen for afgørelsen om at opføre eller opretholde en bestemt persons navn på en liste over personer, der er genstand for restriktive foranstaltninger, er lovlig, skal sikre sig, at denne afgørelse, hvis rækkevidde er individuel for denne person, er baseret på et tilstrækkeligt solidt faktuelt grundlag. Dette indebærer en efterprøvelse af de faktiske omstændigheder, der indgår i begrundelsen for nævnte afgørelse, og domstolsprøvelsen skal således ikke begrænses til en vurdering af, om den anførte begrundelse er sandsynlig i abstrakt forstand, men skal indebære en stillingtagen til, om der er belæg for disse grunde, eller i det mindste én af dem, som i sig selv anses for at kunne begrunde nævnte afgørelse, på en tilstrækkelig præcis og konkret måde (jf. i denne retning dom af 21.4.2015, Anbouba mod Rådet, C-605/13 P, EU:C:2015:248, præmis 41 og 45 og den deri nævnte retspraksis).

37 Det kriterium, der i det foreliggende tilfælde er fastsat i artikel 1, stk. 1, i afgørelse 2014/119, bestemmer, at de restriktive foranstaltninger skal vedtages over for de personer, der er identificeret som ansvarlige for uretmæssig tilegnelse af statsmidler. Det fremgår i øvrigt af anden betragtning til den nævnte afgørelse, at Rådet har vedtaget disse foranstaltninger »med henblik på at konsolidere og styrke retsstatsprincippet […] i Ukraine«.

38 Sagsøgerens navn blev opført på listen med den begrundelse, at han var en »[p]erson, der er genstand for en straffesag i Ukraine med henblik på at efterforske forbrydelser i forbindelse med underslæb med ukrainske statslige midler og den ulovlige overførsel heraf ud af Ukraine«.

39 Til støtte for begrundelsen for opførelsen af sagsøgeren på listen har Rådet henvist til skrivelsen af 3. marts 2014. I denne skrivelses første del er det nærmere angivet, at »de retshåndhævende myndigheder i Ukraine« har indledt en række straffesager for at efterforske kriminelle handlinger

begået af tidligere højtstående tjenestemænd, heriblandt sagsøgeren. I skrivelsen præciseres efterfølgende meget generelt, at den omhandlede efterforskning »gjorde det muligt at fastslå underslæb med offentlige midler af store beløb og efterfølgende ulovlig overførsel ud af Ukraine«.

40 Det er ubestridt, at det er på dette grundlag alene, at sagsøgeren er blevet identificeret »som ansvarlig[…] for uretmæssig tilegnelse af ukrainske statsmidler« som omhandlet i artikel 1, stk. 1, i afgørelse 2014/119. Skrivelsen af 3. marts 2014 er nemlig det eneste bevisdokument blandt de bevisdokumenter, som Rådet har fremlagt under denne sag, der er forud for retsakterne af marts 2014, og lovligheden af disse retsakter skal derfor alene vurderes på grundlag af dette ene bevisdokument.

41 Det må fastslås, at skønt den nævnte skrivelse stammer fra en høj retslig myndighed i et tredjeland, indeholder den alene en generel og vag angivelse, hvorefter sagsøgerens navn, blandt andre tidligere højtstående tjenestemænds navne, knyttes til en efterforskning, som i det væsentlige har godtgjort, at der er sket uretmæssig tilegnelse af statsmidler. Skrivelsen indeholder ingen nærmere angivelse om, hvorledes de faktiske omstændigheder, der var ved at blive undersøgt ved den af de ukrainske myndigheder førte efterforskning, er fastlagt, og end mindre oplysninger om et – selv blot formodet – individuelt ansvar for sagsøgeren i relation hertil (jf. i denne retning dom af 28.1.2016, Azarov mod Rådet, T-332/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:48, præmis 46; jf. ligeledes analogt dom af 26.10.2015, Portnov mod Rådet, T-290/14, EU:T:2015:806, præmis 43 og 44).

42 Det bemærkes desuden, at i modsætning til den sag, der gav anledning til dom af 27. februar 2014, Ezz m.fl. mod Rådet (T-256/11, EU:T:2014:93, præmis 57-61), som efter appel blev stadfæstet ved dom af 5. marts 2015, Ezz m.fl. mod Rådet (C-220/14 P, EU:C:2015:147) – hvilke domme Rådet har henvist til – forholder det sig i den foreliggende sag således, at Rådet for det første ikke rådede over oplysninger vedrørende de faktiske omstændigheder eller den særlige adfærd, som sagsøgeren blev foreholdt af de ukrainske myndigheder, og at skrivelsen af 3. marts 2014, selv hvis den undersøges i den sammenhæng, hvori den indgår, for det andet ikke kan udgøre et tilstrækkeligt solidt faktuelt grundlag, som omhandlet i den i præmis 36 ovenfor anførte retspraksis, til at opføre sagsøgerens navn på listen med den begrundelse, at han var identificeret »som ansvarlig[…]« for uretmæssig tilegnelse af statsmidler (jf. i denne retning dom af 26.10.2015, Portnov mod Rådet, T-290/14, EU:T:2015:806, præmis 46-48).

43 Uafhængigt af, hvilket trin den sag, som sagsøgeren skulle have været genstand for, befandt sig på, kunne Rådet ikke vedtage restriktive foranstaltninger over for ham uden at kende de faktiske omstændigheder omkring den uretmæssige tilegnelse af statsmidler, som han særligt blev foreholdt af de ukrainske myndigheder. Det ville således alene have været med kendskab til disse faktiske omstændigheder, at Rådet kunne have fastslået, at de dels skulle kvalificeres som uretmæssig tilegnelse af statsmidler, dels kunne undergrave retsstatsprincippet i Ukraine, hvis konsolidering og styrkelse udgør målet med vedtagelsen af de omhandlede restriktive foranstaltninger, således som det fremgår af præmis 37 ovenfor (domme af 28.1.2016, Klyuyev mod Rådet, T-341/14, EU:T:2016:47, præmis 50, og Azarov mod Rådet, T-331/14, EU:T:2016:49, præmis 55).

44 Det er i øvrigt Unionens kompetente myndighed, som i tilfælde, hvor den begrundelse, der foreholdes den berørte person, bestrides, skal godtgøre, at den er velbegrundet, og ikke sidstnævnte, der skal føre bevis for, at begrundelsen ikke er velbegrundet (dom af 18.7.2013, Kommissionen m.fl. mod Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P og C-595/10 P, EU:C:2013:518, præmis 120 og 121, og af 28.11.2013, Rådet mod Fulmen og Mahmoudian, C-280/12 P, EU:C:2013:775, præmis 65 og 66).

45 Henset til samtlige ovenstående betragtninger må det fastslås, at opførelsen af sagsøgerens navn på listen ikke er støttet på et tilstrækkeligt faktuelt grundlag til at sikre iagttagelsen af kriterierne for udpegelse af de personer, der er omfattet af de omhandlede restriktive foranstaltninger, som er fastsat i afgørelse 2014/119.

46 Det må desuden fastslås, at denne ulovlighed har varet frem til ikrafttrædelsen af retsakterne af marts 2015, som erstattede listen og ændrede begrundelsen for opførelse af sagsøgeren.

47 I lyset af denne konklusion er det ufornødent at tage stilling til sagsøgerens påstand om, at det fastslås, at opførelsen af hans navn ved retsakterne af marts 2014 var ulovlig i perioden mellem den 31. januar 2015 og den 6. marts 2015, dvs. fra ikrafttrædelsen af retsakterne af januar 2015 til ikrafttrædelsen af retsakterne af marts 2015. Henset til annullationen af retsakterne af marts 2014, for så vidt som de vedrører sagsøgeren, skal han nemlig anses for ikke at have været omfattet af de restriktive foranstaltninger i denne periode.

48 Følgelig skal det femte og det sjette anbringende set under ét tiltrædes og afgørelse 2014/119 i sin oprindelige affattelse annulleres, for så vidt som den vedrører sagsøgeren, uden at det er fornødent at tage stilling til de øvrige anbringender.

49 Som følge af annullationen af afgørelse 2014/119 skal forordning nr. 208/2014 i sin oprindelige affattelse, der i henhold til artikel 215, stk. 2, TEUF forudsætter en afgørelse vedtaget i overensstemmelse med kapitel 2 i afsnit V i EU-traktaten, ligeledes annulleres, for så vidt som den vedrører sagsøgeren.

Om påstanden om annullation af retsakterne af marts 2014, som ændret ved retsakterne af januar 2015 og retsakterne af marts 2015, for så vidt som disse retsakter vedrører sagsøgeren

50 Ved sin anmodning om tilpasning af påstandene har sagsøgeren anmodet om udvidelse af rækkevidden af sit søgsmål, således at søgsmålet tilsigter annullationen af retsakterne af marts 2015, for så vidt som disse retsakter vedrører ham.

51 Til støtte for sin påstand om annullation af retsakterne af marts 2014, som ændret ved retsakterne af januar 2015 og retsakterne af marts 2015, har sagsøgeren anført syv anbringender. Det første vedrører manglende retsgrundlag. Det andet vedrører manglende iagttagelse af opførelseskriterierne. Det tredje vedrører tilsidesættelse af retten til forsvar og af retten til en effektiv domstolsbeskyttelse. Det fjerde vedrører manglende begrundelse. Det femte vedrører tilsidesættelse af ejendomsretten og retten til omdømme. Det sjette vedrører et åbenbart urigtigt skøn, og det syvende vedrører opførelseskriteriernes ulovlighed.

52 Indledningsvis skal det tredje anbringende behandles, derefter det fjerde anbringende, dernæst det første og det syvende anbringende under ét, derefter det andet og det sjette anbringende under ét og endelig det femte anbringende.

Om det tredje anbringende vedrørende tilsidesættelse af retten til forsvar og retten til en effektiv domstolsbeskyttelse

53 Med sit tredje anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at hans ret til forsvar og hans ret til en effektiv domstolsbeskyttelse er blevet tilsidesat, idet Rådet for det første ikke har fremlagt beviser og oplysninger til støtte for udpegelsen og for det andet ikke omhyggeligt og upartisk har efterprøvet påstandene vedrørende udpegelsen i lyset af de bemærkninger, som sagsøgeren fremsatte i sin skrivelse af 17. februar 2015.

54 Rådet har, støttet af Kommissionen, bestridt sagsøgerens argumenter.

55 Indledningsvis bemærkes, at den iagttagelse af retten til forsvar, som er sikret ved artikel 41, stk. 2, litra a), i chartret om grundlæggende rettigheder, der i medfør af EU-traktaten har samme juridiske værdi som traktaterne, omfatter retten til at blive hørt og retten til aktindsigt, mens den ret til en effektiv domstolsbeskyttelse, som er sikret ved det nævnte charters artikel 47, kræver, at den berørte

skal kunne få kendskab til begrundelsen for den afgørelse, som er truffet i forhold til ham (jf. i denne retning dom af 18.7.2013, Kommissionen m.fl. mod Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P og C-595/10 P, EU:C:2013:518, præmis 98-100).

56 Det følger heraf, at Rådet i forbindelse med vedtagelsen af en afgørelse om opretholdelse af opførelsen af en persons, en enheds eller et organs navn på en liste over de personer, enheder eller organer, der er omfattet af restriktive foranstaltninger, skal iagttage denne persons, denne enheds eller dette organs ret til at blive hørt forudgående, når Rådet i afgørelsen om opretholdelse af opførelsen på listen foreholder denne person, denne enhed eller dette organ nye omstændigheder, dvs. omstændigheder, som ikke var indeholdt i den oprindelige afgørelse om opførelse på denne liste (dom af 4.6.2014, Sina Bank mod Rådet, T-67/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2014:348, præmis 68 og den deri nævnte retspraksis; jf. i denne retning dom af 21.12.2011, Frankrig mod People's Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P, EU:C:2011:853, præmis 62).

57 I den foreliggende sag bemærkes, at opretholdelsen af sagsøgerens navn på listen som følge af retsakterne af marts 2015 alene er støttet på skrivelsen af 30. december 2014.

58 I denne henseende bemærkes ligeledes, at Rådet, inden det vedtog afgørelsen om at opretholde sagsøgerens navn på listen, fremsendte skrivelsen af 30. december 2014 til sagsøgeren (jf. præmis 16 ovenfor). Desuden underrettede Rådet ved skrivelse af 2. februar 2015 sagsøgeren om sin hensigt om at opretholde de restriktive foranstaltninger over for ham og underrettede ham om muligheden for at fremsætte bemærkninger (jf. præmis 16 ovenfor).

59 Det følger heraf, at sagsøgeren har haft adgang til de oplysninger og beviser, som motiverede Rådet til at opretholde de restriktive foranstaltninger over for ham, og at han har haft mulighed for at fremsætte bemærkninger i god tid (jf. præmis 16 ovenfor).

60 Desuden har sagsøgeren ikke godtgjort, at de påståede vanskeligheder vedrørende de modtagne oplysninger og fristen til at besvare Rådets påstande har forhindret ham i at tilpasse sine påstande rettidigt eller fremføre argumenter til sit forsvar.

61 Det følger af det ovenstående, at meddelelsen af beviser under sagen har været tilstrækkelig til at sikre udøvelsen af sagsøgerens ret til forsvar og ret til en effektiv domstolsbeskyttelse.

62 Det tredje anbringende skal derfor forkastes.

Om det fjerde anbringende vedrørende tilsidesættelse af begrundelsespligten

63 Med sit fjerde anbringende har sagsøgeren for det første gjort gældende, at begrundelsen for opretholdelsen af hans navn på listen hverken præciserer denne straffesags art eller genstand, eller hvorledes denne vedrører en uretmæssig tilegnelse af offentlige midler eller aktiver eller et misbrug af offentligt embede som indehaver af offentligt hverv, for det andet, at Rådet ved den nævnte begrundelse har begrænset sig til at gengive ordlyden af de i afgørelsen og forordningen anførte udpegelseskriterier, for det tredje, at hverken Rådets skrivelse af 2. februar 2015, skrivelsen af 30. december 2014 eller Rådets skrivelse af 6. marts 2015 kan afhjælpe denne fejl og for det fjerde, at den manglende begrundelse er særligt alvorlig henset til sagsøgerens klagepunkter under sagen, til den lange frist, som Rådet havde til at formulere en begrundelse siden den oprindelige opførelse af sagsøgerens navn, og til den omstændighed, at der på ingen måde forelå nogen uopsættelighed eller risiko for, at aktiverne gik til spilde, idet sagsøgerens aktiver allerede var indefrosset.

64 Rådet har, støttet af Kommissionen, bestridt sagsøgerens argumenter.

65 Indledningsvis bemærkes, at den begrundelse, der kræves i henhold til artikel 296 TEUF og artikel 41, stk. 2, litra c), i chartret om grundlæggende rettigheder, skal tilpasses den anfægtede retsakts art og den sammenhæng, hvori denne er blevet vedtaget. Den skal klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt retsakten, har lagt til grund, således at den berørte part kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret. Det nærmere indhold af begrundelseskravet skal fastlægges i lyset af den konkrete sags omstændigheder (jf. dom af 14.4.2016, Ben Ali mod Rådet, T-200/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:216, præmis 94 og den deri nævnte retspraksis).

66 Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige omstændigheder, da spørgsmålet om, hvorvidt begrundelsen for en retsakt opfylder kravene efter artikel 296 TEUF og artikel 41, stk. 2, litra c), i chartret om grundlæggende rettigheder, ikke blot skal vurderes i forhold til begrundelsens ordlyd, men ligeledes i forhold til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område. For det første er en retsakt, der er bebyrdende, således tilstrækkeligt begrundet, når den er vedtaget under omstændigheder, som er den berørte part bekendt og således gør det muligt for den pågældende at forstå, hvilke konsekvenser den trufne foranstaltning har for denne. For det andet må graden af præcisering af en retsakts begrundelse afpasses efter de faktiske muligheder og de tekniske eller tidsmæssige betingelser, hvorunder retsakten bliver til (jf. dom af 14.4.2016, Ben Ali mod Rådet, T-200/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:216, præmis 95 og den deri nævnte retspraksis).

67 Navnlig kan begrundelsen for en foranstaltning om indefrysning af aktiver i princippet ikke blot bestå af en generel og stereotyp formulering. Under de i præmis 66 ovenfor angivne forbehold skal en sådan foranstaltning derimod angive de særlige og konkrete grunde til, at Rådet lægger til grund, at den relevante lovgivning finder anvendelse på den berørte part (jf. dom af 14.4.2016, Ben Ali mod Rådet, T-200/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:216, præmis 96 og den deri nævnte retspraksis).

68 I den foreliggende sag bemærkes for det første, at begrundelsen som ændret ved retsakterne af marts 2015 (jf. præmis 19 ovenfor) på samme måde som den oprindelige opførelsesbegrundelse angiver de forhold, der udgør grundlaget for opførelsen af sagsøgeren, dvs. i det væsentlige den omstændighed, at han er genstand for en af de ukrainske myndigheder indledt straffesag for uretmæssig tilegnelse af offentlige midler eller aktiver.

69 Desuden er opretholdelsen af de restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren sket i en sammenhæng, som var kendt af sagsøgeren, der under udvekslingerne i den foreliggende sag fik kendskab til skrivelsen af 30. december 2014, hvorpå Rådet havde støttet opretholdelsen af de restriktive foranstaltninger over for ham, og hvorved Rådet gav nærmere oplysninger vedrørende opførelsen af hans navn på listen (jf. i denne retning dom af 15.11.2012, Rådet mod Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, præmis 53 og 54 og den deri nævnte retspraksis, og af 6.9.2013, Bank Melli Iran mod Rådet, T-35/10 og T-7/11, EU:T:2013:397, præmis 88), herunder en detaljeret beskrivelse af de faktiske omstændigheder, som han blev foreholdt.

70 For det andet bemærkes for så vidt angår den påståede stereotype karakter af opførelsesbegrundelsen, at selv om de i denne begrundelse indeholdte betragtninger er de samme som de betragtninger, der har udgjort grundlaget for, at andre fysiske personer angivet på listen er blevet omfattet af restriktive foranstaltninger, tilsigter de imidlertid at beskrive den konkrete situation for sagsøgeren, der, ligesom andre personer, ifølge Rådet har været genstand for retslige procedurer med tilknytning til efterforskning vedrørende uretmæssig tilegnelse af ukrainske statslige midler (jf. i denne retning dom af 27.2.2014, Ezz m.fl. mod Rådet, T-256/11, EU:T:2014:93, præmis 115).

71 I lyset af samtlige ovenstående betragtninger må det fastslås, at retsakterne af marts 2014, som ændret ved retsakterne af januar 2015 og retsakterne af marts 2015, i tilstrækkelig grad angiver de retlige og faktiske omstændigheder, som udgør grundlaget for disse retsakter ifølge deres ophavsmand.

72 Det fjerde anbringende skal derfor forkastes.

Om det første og det syvende anbringende vedrørende manglende retsgrundlag og en ulovlighedsindsigelse mod opførelseskriteriet

73 Med sit første anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at artikel 29 TEU ikke var et passende retsgrundlag for at vedtage afgørelsen, idet Rådet ikke har bevist, at han havde krænket retsstatsprincippet eller menneskerettighederne i Ukraine. Sagsøgeren fremmede tværtimod fredsstiftelsen mellem de stridende parter under begivenhederne i februar 2014 i Kiev og var ansvarlig for forhandlingerne om en associeringsaftale mellem Ukraine og EU.

74 Desuden bekræfter den seneste udvikling i Ukraine for så vidt angår den omstændighed, at sagsøgeren ikke kan sikres nogen retfærdig rettergang, og mere generelt tilsidesættelsen af de grundlæggende rettigheder, at det nye styre i Ukraine selv underminerer demokratiet og retsstaten og åbenlyst og systematisk tilsidesætter menneskerettighederne.

75 Endelig følger det af ulovligheden af afgørelse 2014/119, at der ikke foreligger noget grundlag, som kan gøre det muligt at udstede en forordning i henhold til artikel 215 TEUF.

76 Sagsøgeren har med sit syvende anbringende, der i det væsentlige er anført til støtte for hans anden påstand, fremsat en ulovlighedsindsigelse og gjort gældende, at såfremt opførelseskriteriet skulle fortolkes bredt, således at der skulle tages hensyn til enhver undersøgelse fra de ukrainske myndigheder – uanset om undersøgelsen er underbygget, kontrolleret eller indsnævret af en afgørelse eller en retslig procedure – eller ethvert misbrug af offentligt embede som indehaver af offentligt hverv med henblik på at skaffe sig selv en uberettiget fordel – uanset om der foreligger en påstand om uretmæssig tilegnelse af statsmidler – ville et sådant kriterium være vilkårligt og savne et passende retsgrundlag eller ikke stå i rimeligt forhold til målene med retsakterne af marts 2014.

77 Rådet har, støttet af Kommissionen, bestridt sagsøgerens argumenter.

78 Det skal derfor efterprøves, om det i artikel 1, stk. 1, i afgørelse 2014/119 anførte opførelseskriterium, som ændret ved afgørelse 2015/143, er foreneligt med målene med den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP), og nærmere bestemt, om det nævnte kriterium er forholdsmæssigt i lyset af disse mål.

79 Indledningsvis bemærkes, at målene med EU-traktaten for så vidt angår FUSP bl.a. fremgår af artikel 21, stk. 2, litra b), TEU, der fastsætter følgende:

»Unionen fastlægger og gennemfører fælles politikker og tiltag og arbejder for en høj grad af samarbejde på alle områder i tilknytning til internationale forbindelser med henblik på […] at konsolidere og styrke demokrati, retsstatsprincippet, menneskerettigheder og folkerettens principper.«

80 Dernæst bemærkes, at anden betragtning til afgørelse 2014/119 har følgende ordlyd:

»Den 3. marts 2014 vedtog Rådet at målrette restriktive foranstaltninger mod indefrysning og inddrivelse af aktiver tilhørende personer, der er identificeret som ansvarlige for uretmæssig tilegnelse af ukrainske statsmidler, og personer, der er ansvarlige for menneskerettighedskrænkelser, med henblik på at konsolidere og styrke retsstatsprincippet og respekt for menneskerettighederne i Ukraine.«

81 På dette grundlag har det opførelseskriterium, der er anført i artikel 1, stk. 1, litra a), i afgørelse 2014/119, som ændret ved afgørelse 2015/143, følgende ordlyd:

»Alle pengemidler og økonomiske ressourcer, som tilhører, ejes, besiddes eller kontrolleres af personer, der er identificeret som ansvarlige for uretmæssig tilegnelse af ukrainske statsmidler, og personer, der er ansvarlige for menneskerettighedskrænkelser i Ukraine, og fysiske eller juridiske personer, enheder eller organer med tilknytning til dem, der er opført på listen i bilaget, indefryses.

Personer, der er identificeret som ansvarlige for uretmæssig tilegnelse af ukrainske statsmidler, omfatter med henblik på denne afgørelse personer, der er genstand for de ukrainske myndigheders undersøgelse:

a) for uretmæssig tilegnelse af ukrainske offentlige midler eller aktiver, eller for medvirken hertil […]«

82 Endelig bemærkes, at begrundelsen for opførelsen af sagsøgerens navn på listen har følgende ordlyd efter vedtagelsen af retsakterne af marts 2015:

»Person, som de ukrainske myndigheder har gjort til genstand for en straffesag for uretmæssig tilegnelse af offentlige midler eller aktiver for som indehaver af offentligt hverv at misbruge offentligt embede med henblik på at skaffe sig selv eller en tredjemand en uberettiget fordel og derved forårsage tab for ukrainske offentlige midler eller aktiver.«

83 Indledningsvis bemærkes, således som Rådet har erkendt i sine skriftlige indlæg, at de restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren alene er vedtaget med henblik på at konsolidere og styrke retsstatsprincippet i Ukraine. Sagsøgerens argumentation, hvorefter det i afgørelse 2014/119 anførte opførelseskriterium ikke opfylder andre mål med FUSP, er derfor irrelevant.

84 Det skal derfor efterprøves, om det i afgørelse 2014/119 fastsatte opførelseskriterium, som ændret ved afgørelse 2015/143, og som omfatter personer, der er identificeret som ansvarlige for uretmæssig tilegnelse af ukrainske statsmidler, stemmer overens med det i samme afgørelse påberåbte mål om at konsolidere og styrke retsstatsprincippet i Ukraine.

85 I denne henseende bemærkes, at det i den retspraksis, der vedrører restriktive foranstaltninger på baggrund af situationen i Tunesien og Egypten, er blevet fastslået, at mål som de i artikel 21, stk. 2, litra b) og d), TEU fastsatte skulle opnås ved en indefrysning af aktiver, hvis anvendelsesområde, ligesom det er tilfældet i den foreliggende sag, var indskrænket til de personer, der er identificeret som ansvarlige for uretmæssig tilegnelse af statsmidler, og til de til disse personer knyttede personer, enheder eller organer, dvs. de personer, hvis handlinger kan have udgjort en hindring for, at de offentlige institutioner og de med disse forbundne organer kunne fungere effektivt (jf. i denne retning dom af 28.5.2013, Trabelsi m.fl. mod Rådet, T-187/11, EU:T:2013:273, præmis 92, af 27.2.2014, Ezz m.fl. mod Rådet, T-256/11, EU:T:2014:93, præmis 44, og af 14.4.2016, Ben Ali mod Rådet, T-200/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:216, præmis 68).

86 I den foreliggende sag må det fastslås dels, at opførelseskriteriet for så vidt angår sagsøgeren er støttet på lovovertrædelser i form af »uretmæssig tilegnelse af statsmidler«, dels, at det nævnte kriterium indgår i en retlig ramme, som er klart afgrænset ved afgørelse 2014/119 og ved forfølgelsen af det relevante mål i EU-traktaten, der tilstræbes med afgørelsen, og som er anført i anden betragtning hertil, nemlig målet om at konsolidere og styrke retsstatsprincippet i Ukraine.

87 I denne henseende bemærkes, at respekten for retsstaten udgør en af de hovedværdier, som Unionen bygger på, således som det fremgår af såvel artikel 2 TEU som præamblen til EU-traktaten og præamblen til chartret om grundlæggende rettigheder. Respekten for retsstaten udgør endvidere en forudgående betingelse for tiltrædelse af Unionen i medfør af artikel 49 TEU. Begrebet retsstat er

under den alternative vending »lovens suverænitet« ligeledes sikret i præamblen til konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950.

88 Såvel praksis fra Domstolen og fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol som Europarådets arbejde – gennem Den Europæiske Kommission for Demokrati gennem Ret – indeholder en ikke-udtømmende liste over de principper og normer, som kan være omfattet af begrebet retsstat. Under disse henhører legalitetsprincippet, retssikkerhedsprincippet og princippet om forbud mod vilkårlighed i den offentlige forvaltning, uafhængige og upartiske domstole, en effektiv domstolsprøvelse, herunder iagttagelse af de grundlæggende rettigheder, og lighed for loven (jf. i denne henseende den liste over retsstatskriterier, som blev vedtaget af Den Europæiske Kommission for Demokrati gennem Ret under dennes 106. plenarforsamling (Venedig, 11-12.3.2016)). I sammenhæng med Unionens optræden udadtil indeholder visse retlige instrumenter endvidere en angivelse af bl.a. bekæmpelsen af korruption som et princip, der er omfattet af begrebet retsstat (jf. f.eks. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1638/2006 af 24.10.2006 om almindelige bestemmelser om oprettelse af et europæisk naboskabs- og partnerskabsinstrument (EUT 2006, L 310, s. 1).

89 Selv om det ikke kan udelukkes, at bestemte handlinger i forbindelse med uretmæssig tilegnelse af statsmidler kan underminere retsstaten, kan det imidlertid ikke antages, at enhver uretmæssig tilegnelse af statsmidler, som er begået i et tredjeland, begrunder, at Unionen inden for rammerne af sine beføjelser på FUSP-området griber ind med henblik på at konsolidere og styrke retsstatsprincippet i dette land. For at det kan godtgøres, at en uretmæssig tilegnelse af statsmidler kan begrunde et tiltag fra Unionen inden for rammerne af FUSP, der er støttet på målet om at konsolidere og styrke retsstatsprincippet, er det i det mindste nødvendigt, at de anfægtede omstændigheder kan skade det pågældende lands institutionelle og retlige grundlag.

90 I denne sammenhæng kan opførelseskriteriet kun anses for at være i overensstemmelse med EU's retsorden, såfremt det er muligt at tillægge det en betydning, der kan forenes med kravene i de højere retsregler, som kriteriet skal overholde, og nærmere bestemt med målet om at konsolidere og styrke retsstatsprincippet i Ukraine. Denne fortolkning gør det desuden muligt at respektere de vide skønsmæssige beføjelser, som Rådet råder over ved fastsættelsen af de generelle opførelseskriterier, samtidig med at der sikres en, principielt fuldstændig, legalitetsprøvelse af EU-retsakterne under hensyn til de grundlæggende rettigheder (jf. i denne retning dom af 16.7.2014, National Iranian Oil Company mod Rådet, T-578/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2014:678, præmis 108 og den deri nævnte retspraksis, som efter appel blev stadfæstet ved dom af 1.3.2016, National Iranian Company mod Rådet, C-440/14 P, EU:C:2016:128).

91 Det nævnte kriterium skal derfor fortolkes således, at det abstrakt set ikke omfatter enhver uretmæssig tilegnelse af statsmidler, men at det snarere omfatter uretmæssig tilegnelse af offentlige midler eller aktiver, der, henset til beløbets størrelse eller arten af de uretmæssigt tilegnede midler eller aktiver eller til den sammenhæng, hvori den er opstået, i det mindste kan underminere det institutionelle og retlige grundlag i Ukraine, herunder legalitetsprincippet, princippet om forbud mod vilkårlighed i den offentlige forvaltning, princippet om en effektiv domstolsprøvelse og princippet om lighed for loven samt i sidste ende underminere respekten for retsstatsprincippet i dette land (jf. præmis 89 ovenfor). Opførelseskriteriet er, når det fortolkes således, i overensstemmelse med og står i rimeligt forhold til de relevante mål med EU-traktaten.

92 Denne konklusion drages ikke i tvivl af sagsøgerens argument vedrørende den seneste udvikling i Ukraine for så vidt angår den omstændighed, at sagsøgeren ikke kan sikres nogen retfærdig rettergang, og tilsidesættelsen af hans grundlæggende rettigheder.

93 I denne henseende bemærkes, at Ukraine har været medlem af Europarådet siden 1995 og ratificeret konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, og at Unionen og det internationale samfund har anerkendt det nye ukrainske styre som legitimt. Rådet begik derfor ingen fejl, da det støttede sig på beviser, som det havde fået fra en høj retslig myndighed i det nævnte land for så vidt angår den omstændighed, at der verserede en straffesag mod sagsøgeren vedrørende påstande om uretmæssig tilegnelse af offentlige midler eller aktiver, uden at rejse tvivl om lovligheden og legitimiteten af styret og retssystemet i Ukraine.

94 Det kan ganske vist ikke udelukkes, at det, når sagsøgeren fremlægger oplysninger, der kan bevise, at de faktiske omstændigheder, som han foreholdes, er åbenlyst ukorrekte eller fordrejede, påhviler Rådet at efterprøve de oplysninger, som det er blevet forelagt, og i givet fald at kræve yderligere oplysninger eller beviser.

95 I den foreliggende sag har sagsøgeren imidlertid anført, at der ikke forelå nogen reel retslig procedure, og han har mere generelt rejst tvivl om legitimiteten af det nye ukrainske styre og om upartiskheden i det ukrainske retssystem.

96 Disse forhold kunne imidlertid ikke rejse tvivl om sandsynligheden af anklagerne mod sagsøgeren – hvilket er genstand for den efterprøvelse, der foretages nedenfor i forbindelse med det andet og det sjette anbringende – og var ikke tilstrækkelige til at bevise, at de problemer, som han har påberåbt sig vedrørende det ukrainske retssystem, har haft betydning for sagsøgerens særlige situation under de sager, der vedrørte ham, og som lå til grund for vedtagelsen af de restriktive foranstaltninger over for ham. Under omstændighederne i hovedsagen var Rådet derfor ikke forpligtet til at foretage en supplerende efterprøvelse af de beviser, som de ukrainske myndigheder havde forelagt for det.

97 I øvrigt må det fastslås, at for så vidt som efterprøvelsen af sagsøgerens argument ville indebære, at Retten udtaler sig om den formelle rigtighed af det ukrainske styreskifte og undersøger velbegrundetheden af forskellige internationale organers vurdering heraf, herunder Rådets egne politiske vurderinger, er en sådan efterprøvelse ikke omfattet af rækkevidden af den efterprøvelse, som Retten skal foretage med hensyn til de retsakter, der udgør genstanden for den foreliggende sag (jf. i denne retning dom af 25.4.2013, Gbagbo mod Rådet, T-119/11, EU:T:2013:216, præmis 75).

98 Den i præmis 91 ovenfor anførte konklusion kan heller ikke drages i tvivl af sagsøgerens argument, som er fremsat i form af en ulovlighedsindsigelse, og hvorefter opførelseskriteriet ikke kan fortolkes således, at der skal tages hensyn til undersøgelser, som ikke foretages i forbindelse med en retslig procedure.

99 I denne henseende bemærkes, at selv om Unionens retsinstanser har fastslået, at identificeringen af en person som værende ansvarlig for en lovovertrædelse ikke nødvendigvis indebar en domfældelse for en sådan lovovertrædelse (jf. i denne retning dom af 5.3.2015, Ezz m.fl. mod Rådet, C-220/14 P, EU:C:2015:147, præmis 71 og 72), forholder det sig ikke desto mindre således, at det er Unionens kompetente myndighed, som i tilfælde, hvor den begrundelse, der foreholdes den berørte person, bestrides, skal godtgøre, at den er velbegrundet, og ikke sidstnævnte, der skal føre bevis for, at begrundelsen ikke er velbegrundet (dom af 18.7.2013, Kommissionen m.fl. mod Kadi m.fl., C-584/10 P, C-593/10 P og C-595/10 P, EU:C:2013:518, præmis 120 og 121, og af 28.11.2013, Rådet mod Fulmen og Mahmoudian, C-280/12 P, EU:C:2013:775, præmis 65 og 66).

100 I den foreliggende sag gør det i retsakterne af marts 2014 anførte opførelseskriterium, som ændret ved retsakterne af marts 2015, det blot muligt for Rådet i overensstemmelse med dom af 27. februar 2014, Ezz m.fl. mod Rådet (T-256/11, EU:T:2014:93), at tage hensyn til en undersøgelse vedrørende uretmæssig tilegnelse af statsmidler som et forhold, der i givet fald kan begrunde vedtagelsen af de restriktive foranstaltninger, uanset at den blotte omstændighed at være genstand for en undersøgelse

vedrørende lovovertrædelser i form af uretmæssig tilegnelse af statsmidler, henset til den i præmis 99 ovenfor anførte retspraksis og den i præmis 78-91 ovenfor anlagte fortolkning af opførelseskriteriet, ikke i sig selv kan begrunde Rådets tiltag i henhold til artikel 21 TEUF og 29 TEUF.

101 Henset til samtlige ovenstående betragtninger må det konkluderes, at det i artikel 1, stk. 1, i afgørelse 2014/119 anførte opførelseskriterium er i overensstemmelse med målene med FUSP, således som disse er fastsat i artikel 21 TEUF, for så vidt som de omfatter de personer, der er identificeret som ansvarlige for en uretmæssig tilegnelse af ukrainske statsmidler, der kan undergrave retsstatsprincippet i Ukraine.

102 Den samme konklusion gør sig gældende for så vidt angår påstanden om annullation af forordning nr. 208/2014. Ved denne forordning er der pålagt en foranstaltning om indefrysning af pengemidler, der er fastsat i en afgørelse vedtaget i overensstemmelse med kapitel 2 i afsnit V i EU-traktaten, og forordningen er derfor i overensstemmelse med artikel 215 TEUF, for så vidt som der foreligger en gyldig afgørelse i den nævnte artikels forstand.

103 Det første og det syvende anbringende skal derfor forkastes.

Om det andet og det sjette anbringende under ét vedrørende henholdsvis den manglende iagttagelse af kriteriet for opførelse på listen og et åbenbart urigtigt skøn

104 Med sit andet og sit sjette anbringende har sagsøgeren i det væsentlige fremført to argumenter.

105 Sagsøgeren har med sit første argument vedrørende den omstændighed, at opførelsen af hans navn på listen ikke opfyldte opførelseskriterierne, gjort gældende, at han i overensstemmelse med dom af 27. februar 2014, Ezz m.fl. mod Rådet (T-256/11, EU:T:2014:93), ikke kunne være »identificeret som ansvarlig[…]« for de lovovertrædelser, som han blev foreholdt, idet han ikke var genstand for en retslig procedure eller en undersøgelse knyttet til en sådan retslig procedure.

106 Sagsøgeren har med sit andet argument vedrørende den omstændighed, at opførelsen af hans navn på listen ikke blev foretaget på et tilstrækkeligt solidt faktuelt grundlag, gjort gældende, at det eneste bevis, som Rådet påberåbte sig til støtte for retsakterne af marts 2014, som ændret, nemlig skrivelsen af 30. december 2014, ikke udgør et tilstrækkeligt solidt faktuelt grundlag som omhandlet i den relevante retspraksis.

107 Rådet har, støttet af Kommissionen, bestridt sagsøgerens argumenter.

108 Indledningsvis bemærkes, at sagsøgeren siden den 7. marts 2015 har været genstand for de nye restriktive foranstaltninger, der er indført ved retsakterne af marts 2015 på grundlag af opførelseskriteriet i artikel 1, stk. 1, i afgørelse 2014/119, som »præciseret« ved retsakterne af januar 2015. Afgørelse 2015/364 er således ikke blot en bekræftende retsakt, men udgør en selvstændig afgørelse vedtaget af Rådet efter en regelmæssig gennemgang som fastsat i artikel 5, stk. 3, i afgørelse 2014/119.

109 Det skal derfor efterprøves, om opførelsen af sagsøgerens navn på listen ved retsakterne af marts 2015 er lovlig, henset til for det første opførelseskriteriet, som præciseret ved retsakterne af januar 2015, for det andet opførelsesbegrundelsen og for det tredje de beviser, hvorpå den nævnte opførelse er støttet.

110 Hvad for det første angår opførelseskriteriet bemærkes, at dette kriterium, som ændret ved retsakterne af januar 2015, fastsætter, at de pågældende restriktive foranstaltninger bl.a. finder anvendelse på de personer, »der er identificeret som ansvarlige« for uretmæssig tilegnelse af ukrainske statsmidler, hvilket omfatter de personer, »der er genstand for de ukrainske myndigheders undersøgelse« for uretmæssig tilegnelse af ukrainske offentlige midler eller aktiver (jf. præmis 14 ovenfor). Desuden skal

det nævnte kriterium, således som det er blevet anført i forbindelse med det første anbringende, fortolkes således, at det generelt set ikke omfatter enhver uretmæssig tilegnelse af statsmidler, men snarere uretmæssig tilegnelse af offentlige midler eller aktiver, der kan underminere respekten for retsstatsprincippet i Ukraine (jf. præmis 91 ovenfor).

111 Hvad for det andet angår begrundelsen for opførelsen af sagsøgerens navn på listen bemærkes, at sagsøgeren siden den 7. marts 2015 har været opført på listen med den begrundelse, at »de ukrainske myndigheder har gjort [ham] til genstand for en straffesag for uretmæssig tilegnelse af offentlige midler eller aktiver for som indehaver af offentligt hverv at misbruge offentligt embede med henblik på at skaffe sig selv eller en tredjemand en uberettiget fordel og derved forårsage tab for ukrainske offentlige midler eller aktiver« (jf. præmis 19 ovenfor).

112 Hvad for det tredje angår de beviser, hvorpå opførelsen af sagsøgerens navn på listen er støttet, bemærkes, således som Rådet har erkendt, at lovligheden af begrundelsen for opførelse af sagsøgerens navn, som ændret, først og fremmest skal vurderes i lyset af skrivelsen af 30. december 2014 (jf. præmis 16 ovenfor), der indeholder en konstatering af udviklingen i forbindelse med de forskellige undersøgelser af sagsøgeren.

113 I denne skrivelse blev det bl.a. konstateret, at der i forbindelse med en straffesag mod sagsøgeren var iværksat en forundersøgelse vedrørende uretmæssig tilegnelse af statsmidler. Denne undersøgelse vedrørte nærmere bestemt en uretmæssig tilegnelse af et offentligt selskabs aktier og af statsmidler.

114 På denne baggrund bemærkes for det første, at den nævnte skrivelse, som udgør det bevis, hvorpå Rådet har støttet sig med henblik på vedtagelsen af retsakterne af marts 2015, udgør et tilstrækkeligt bevis på den omstændighed, at sagsøgeren på tidspunktet for vedtagelsen af retsakterne af marts 2015 var genstand for straffesager vedrørende uretmæssig tilegnelse af offentlige midler eller aktiver.

115 Det skal derfor for det andet efterprøves, om den opretholdelse af sagsøgerens navn på listen, der fulgte af retsakterne af marts 2015 som følge af den omstændighed, at han var genstand for en straffesag for sådanne lovovertrædelser, opfylder opførelseskriteriet som præciseret ved retsakterne af januar 2015 og som fortolket i forbindelse med det første anbringende (jf. præmis 110 ovenfor).

116 Henset til de lovovertrædelser, som sagsøgeren foreholdes, og som er nævnt i skrivelsen af 30. december 2014, bemærkes for det første, at strafforfølgelsen af økonomisk kriminalitet, såsom uretmæssig tilegnelse af statsmidler, er et vigtigt middel i bekæmpelsen af korruption, og at bekæmpelsen af korruption i sammenhæng med Unionens optræden udadtil udgør et princip, der er omfattet af begrebet retsstat (jf. præmis 88 ovenfor).

117 For det andet bemærkes, at de lovovertrædelser, som sagsøgeren foreholdes, indgår i en bredere sammenhæng, hvor en ikke uanselig del af den tidligere regeringsmagt i Ukraine er mistænkt for at have begået alvorlige lovovertrædelser i forbindelse med forvaltningen af de offentlige ressourcer, hvorved det institutionelle og det retlige grundlag i landet således er blevet alvorligt truet, og som bl.a. har undermineret legalitetsprincippet, princippet om forbud mod vilkårlighed i den offentlige forvaltning, princippet om en effektiv domstolsprøvelse og princippet om lighed for loven (jf. præmis 89-91 ovenfor). Dette står så meget desto mere klart i den foreliggende sag, for så vidt som der er tale om forhold, som hævdes at være blevet begået af den tidligere leder for den ukrainske præsidents kontor.

118 Det følger heraf, at de pågældende restriktive foranstaltninger – som helhed og henset til de funktioner, der blev varetaget af sagsøgeren i den tidligere regeringsmagt i Ukraine – på effektiv vis bidrager til at fremme strafforfølgelsen af lovovertrædelser i form af uretmæssig tilegnelse af statsmidler til skade for de ukrainske institutioner, og at de gør det lettere for de ukrainske myndigheder at opnå tilbagelevering af udbyttet af sådan uretmæssig tilegnelse. Dette gør det lettere – for det tilfælde, at det viser sig, at retsforfølgelsen er grundet – ved hjælp af retlige midler at straffe de

påståede korruptionshandlinger, som er begået af medlemmer af det tidligere styre, hvorved retsstatsprincippet i dette land styrkes (jf. i denne retning den i præmis 85 ovenfor anførte retspraksis).

119 Det påhvilede desuden Rådet, på grundlag af et tilstrækkeligt faktuelt grundlag som omhandlet i den i præmis 36 ovenfor anførte retspraksis, at godtgøre, at den over for den berørte person anførte begrundelse var velbegrundet uanset proceduretrinnet i den ukrainske strafferetsplejelovs forstand og de ukrainske myndigheders eventuelle vedtagelse af forebyggende foranstaltninger.

120 Indledningen af en retslig procedure i den ukrainske strafferetsplejelovs forstand og den eventuelle vedtagelse af forebyggende foranstaltninger på nationalt plan kan ganske vist udgøre vigtige holdepunkter med henblik på at godtgøre, at der foreligger faktiske omstændigheder, som begrunder vedtagelsen af restriktive foranstaltninger på EU-plan, og med henblik på at bedømme, om det er nødvendigt at vedtage sådanne foranstaltninger for at sikre virkningerne af de nationale myndigheders tiltag. Ikke desto mindre forholder det sig således, at vedtagelsen af restriktive foranstaltninger henhører under de beføjelser, der er tildelt Rådet, som selvstændigt beslutter, om det i lyset af målene med FUSP er nødvendigt og hensigtsmæssigt at vedtage sådanne foranstaltninger, uanset om der foreligger en anmodning herom fra myndighederne i det pågældende tredjeland, og uanset om disse myndigheder har vedtaget andre bestemmelser på nationalt plan, forudsat at Rådet støtter sig på et tilstrækkeligt faktuelt grundlag som omhandlet i den relevante retspraksis (jf. præmis 36 ovenfor).

121 Desuden rejser sagsøgerens argumenter hverken tvivl om, at de ukrainske myndigheder har iværksat en undersøgelse, eller om sandsynligheden af de faktiske omstændigheder, der er genstand herfor, og som har ført Rådet til at vedtage de pågældende restriktive foranstaltninger. Formålet med disse argumenter er snarere at anfægte de proceduremæssige aspekter, nemlig den omstændighed, at den nævnte undersøgelse ikke bliver foretaget i forbindelse med en reel »retslig procedure«, eller at tilbagevise de nævnte myndigheders anklager mod sagsøgeren i den ukrainske strafferetsplejelovs forstand, idet det bl.a. påberåbes, at den aktivitet, der er genstand for anklagerne, ikke er svigagtig eller upassende, hvilke spørgsmål vedrører disse påstandes velbegrundethed.

122 I denne henseende må det fastslås, at det ikke tilkom Rådet at efterprøve, om de undersøgelser, som sagsøgeren var genstand for, var velbegrundede, men alene at efterprøve, om afgørelsen om indefrysningen af pengemidler var velbegrundet i lyset af de for Rådet fremlagte beviser (jf. i denne retning dom af 5.3.2015, Ezz m.fl., C-220/14 P, EU:C:2015:147, præmis 77).

123 Hvad endelig nærmere bestemt angår sagsøgerens argument, hvorefter der foreligger uoverensstemmelser mellem skrivelsen af 30. december 2014 og den »meddelelse om mistanke«, som de ukrainske myndigheder fremsendte til sagsøgeren den 23. december 2014, må det fastslås, at skrivelsen af 30. december 2014 punkt for punkt beskriver omstændighederne omkring de forskellige undersøgelser, der var blevet indledt mod sagsøgeren. Det bemærkes, at de af sagsøgeren anførte forskelle mellem de to dokumenter hovedsageligt er knyttet til den juridiske bedømmelse af de anførte faktiske omstændigheder, såsom bl.a. anvendelsen af de uretmæssigt tilegnede midler til eget brug, hvilket ikke rejser tvivl om sandsynligheden af den uretmæssige tilegnelse af statsmidler. Kendskabet til disse omstændigheder, hvis forekomst ikke for alvor er blevet anfægtet, har derfor kunnet give Rådet et tilstrækkeligt grundlag til at opretholde sagsøgerens navn på listen.

124 Det må derfor fastslås, at den opførelse af sagsøgerens navn på listen, der er blevet foretaget ved retsakterne af marts 2015 på grundlag af de i skrivelsen af 30. december 2014 fremlagte beviser, er i overensstemmelse med opførelseskriteriet, som ændret ved retsakterne af januar 2015 og som fortolket i lyset af det mål, hvorpå det er støttet, dvs. målet om at konsolidere og styrke retsstatsprincippet i Ukraine.

125 Det andet og det sjette anbringende skal herefter forkastes.

Om det femte anbringende vedrørende tilsidesættelse af ejendomsretten og af retten til omdømme

126 Med sit femte anbringende har sagsøgeren for det første gjort gældende, at hans navn blev opført på listen uden iagttagelse af de passende garantier, som ville have gjort det muligt for ham at forsvare sig over for Rådet, og for det andet påberåbt sig, at de restriktive foranstaltninger ikke er forholdsmæssige. I denne henseende har han anført, at lovovertrædelsen i form af ulovlig overførsel af ukrainske statsmidler ud af Ukraine ikke længere er angivet i opførelsesbegrundelsen, og at Rådet ikke har godtgjort, at den fuldstændige indefrysning af aktiver, i modsætning til en delvis indefrysning, var forholdsmæssig i den foreliggende sag, idet en indefrysning af pengemidler kun kan begrundes op til værdien af de påståede uretmæssigt tilegnede goder.

127 Rådet har, støttet af Kommissionen, bestridt sagsøgerens argumenter.

128 Indledningsvis bemærkes, at sagsøgerens argument vedrørende hans ret til forsvar er blevet forkastet i forbindelse med det tredje anbringende (jf. præmis 53-62 ovenfor).

129 Sagsøgerens argument vedrørende den omstændighed, at opførelsesbegrundelsen ikke længere indeholder en angivelse af lovovertrædelsen i form af ulovlig overførsel af ukrainske statsmidler ud af Ukraine, skal ligeledes forkastes. Selv om den ulovlige overførsel af ukrainske statsmidler ud af Ukraine ikke længere er angivet i opførelsesbegrundelsen, som ændret ved retsakterne af marts 2015, forholder det sig nemlig ikke desto mindre således, at henvisningen til den uretmæssige tilegnelse af statsmidler, såfremt den er begrundet, i sig selv er tilstrækkelig til at begrunde de restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren.

130 Hvad angår klagepunktet vedrørende de restriktive foranstaltningers manglende forholdsmæssighed bemærkes, at proportionalitetsprincippet, som en af de almindelige EU-retlige grundsætninger, indebærer, at EU-institutionernes retsakter ikke må gå videre end, hvad der er passende og nødvendigt for virkeliggørelsen af det med de pågældende retsforskrifter forfulgte mål. Såfremt det er muligt at vælge mellem flere egnede foranstaltninger, skal den mindst indgribende foranstaltning således vælges, og ulemperne må herved ikke være uforholdsmæssige i forhold til de tilsigtede mål (jf. dom af 27.2.2014, Ezz m.fl. mod Rådet, T-256/11, EU:T:2014:93, præmis 205 og den deri nævnte retspraksis).

131 I den foreliggende sag er det korrekt, at sagsøgerens ejendomsret er indskrænket, for så vidt som han bl.a. ikke uden særlig tilladelse kan råde over de af sine midler, som befinder sig på EU's område, og for så vidt som der hverken direkte eller indirekte må stilles pengemidler eller økonomiske ressourcer til rådighed for ham.

132 Det skal imidlertid indledningsvis bemærkes, således som det er blevet fastslået i forbindelse med det første, det andet, det sjette og det syvende anbringende, at det i artikel 1, stk. 1, i afgørelse 2014/119 anførte opførelseskriterium, som ændret ved afgørelse 2015/143, for det første er i overensstemmelse med målene med FUSP, og at opførelsen af sagsøgerens navn på listen for det andet er i overensstemmelse med opførelseskriteriet (jf. præmis 79-103 og 109-124 ovenfor).

133 Dernæst skal det for så vidt angår sagsøgerens argument, hvorefter en indefrysning af pengemidler kun kan begrundes op til værdien af de påståede uretmæssigt tilegnede goder, således som denne følger af de oplysninger, som Rådet rådede over, ligeledes fastslås, at de i skrivelsen af 30. december 2014 anførte tal for det første kun giver en indikation af værdien af de aktiver, der er blevet tilegnet uretmæssigt, og at ethvert forsøg på at afgrænse størrelsen på de pengemidler, som skal indefryses, for det andet vil være ekstremt vanskeligt, hvis ikke umuligt, at gennemføre i praksis.

134 De ulemper, som de restriktive foranstaltninger afføder, er desuden ikke uforholdsmæssige i forhold til de forfulgte mål, henset til dels den omstændighed, at disse foranstaltninger efter deres art er af midlertidig og reversibel karakter og derfor ikke gør indgreb i ejendomsrettens »væsentligste indhold«,

dels den omstændighed, at de kan fraviges med henblik på at dække de omfattede personers basale behov, sagsomkostninger eller ekstraordinære udgifter (jf. i denne retning dom af 27.2.2014, Ezz m.fl. mod Rådet, T-256/11, EU:T:2014:93, præmis 209).

135 Hvad endelig særligt angår argumenterne vedrørende tilsidesættelsen af retten til omdømme bemærkes, at Rådets vedtagelse af de restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren ikke indeholder nogen bedømmelse af hans skyld med hensyn til de forhold, som han foreholdes. For så vidt som vedtagelsen af disse foranstaltninger kan afføde beskæmmelse og mistro i forhold til sagsøgeren og dermed påvirke hans omdømme, må det under alle omstændigheder fastslås, at sådanne følger ikke synes at stå i misforhold til de forfulgte mål, således som det fremgår af præmis 118 ovenfor.

136 Det femte anbringende skal derfor forkastes, og følgelig skal søgsmålet forkastes i det hele, for så vidt som det vedrører annullation af opretholdelsen af sagsøgerens navn på listen ved retsakterne af marts 2015.

Om opretholdelsen af virkningerne af afgørelse 2014/119

137 Rådet har subsidiært nedlagt påstand om, at Retten i tilfælde af delvis annullation af retsakterne af marts 2014 af hensyn til retssikkerheden fastslår, at virkningerne af afgørelse 2014/119 opretholdes, indtil den delvise annullation af forordning nr. 208/2014 får virkning. Rådet har ligeledes nedlagt påstand om, at virkningerne af afgørelse 2014/119, som ændret, i tilfælde af delvis annullation af retsakterne af marts 2015 opretholdes, indtil den delvise annullation af forordning nr. 208/2014, som ændret ved gennemførelsesforordning 2015/357, får virkning.

138 Sagsøgeren har modsat sig Rådets anmodning.

139 Det bemærkes, at Retten dels har annulleret afgørelse 2014/119 og forordning nr. 208/2014 i deres oprindelige affattelse, for så vidt som de vedrører sagsøgeren, dels har forkastet søgsmålet, for så vidt som det er anlagt til prøvelse af retsakterne af marts 2015, for så vidt som disse vedrører sagsøgeren.

140 I denne henseende bemærkes, således som det er blevet anført i denne doms præmis 108 ovenfor, at afgørelse 2015/364 ikke blot er en bekræftende retsakt, men udgør en selvstændig afgørelse vedtaget af Rådet efter en regelmæssig gennemgang som fastsat i artikel 5, stk. 3, i afgørelse 2014/119. Selv om annullationen af retsakterne af marts 2014, for så vidt som de vedrører sagsøgeren, omfatter annullation af opførelsen af sagsøgerens navn på listen i perioden forud for ikrafttrædelsen af retsakterne af marts 2015, kan den under disse omstændigheder derimod ikke rejse tvivl om lovligheden af selvsamme opførelse i perioden efter den nævnte ikrafttrædelse.

141 Det er følgelig ikke nødvendigt at tage stilling til Rådets anmodning vedrørende opretholdelse af virkningerne af afgørelse 2014/119.

Sagens omkostninger

142 Det fremgår af procesreglementets artikel 134, stk. 2, at hvis der er flere tabende parter, træffer Retten afgørelse om sagsomkostningernes fordeling.

143 Da Rådet har tabt den foreliggende sag for så vidt angår annullationspåstanden nedlagt i stævningen, bør det pålægges det at betale sagens omkostninger vedrørende denne påstand i overensstemmelse med sagsøgerens påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen for så vidt angår annullationspåstanden nedlagt i anmodningen om tilpasning af påstandene, bør det pålægges ham at betale sagens omkostninger vedrørende denne påstand i overensstemmelse med Rådets påstand herom.

144 I medfør af procesreglementets artikel 138, stk. 1, bærer medlemsstater og institutioner, der er indtrådt i en sag, desuden deres egne omkostninger. Kommissionen bærer derfor sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Niende Udvidede Afdeling):

1) Rådets afgørelse 2014/119/FUSP af 5. marts 2014 om restriktive foranstaltninger over for visse personer, enheder og organer på baggrund af situationen i Ukraine og Rådets forordning (EU) nr. 208/2014 af 5. marts 2014 om restriktive foranstaltninger over for visse personer, enheder og organer på baggrund af situationen i Ukraine, i deres oprindelige affattelse, annulleres, for så vidt som navnet på Andriy Klyuyev er blevet opført på listen over de personer, enheder og organer, der er omfattet af disse restriktive foranstaltninger, og dette gælder frem til ikrafttrædelsen af Rådets afgørelse (FUSP) 2015/364 af 5. marts 2015 om ændring af afgørelse 2014/119 og Rådets gennemførelsesforordning (EU) 2015/357 af 5. marts 2015 om gennemførelse af forordning nr. 208/2014.

2) I øvrigt frifindes Rådet for Den Europæiske Union.

3) Rådet bærer sine egne omkostninger og betaler de af Andriy Klyuyev afholdte omkostninger for så vidt angår annullationspåstanden, som er nedlagt i stævningen.

4) Andriy Klyuyev bærer sine egne omkostninger og betaler de af Rådet afholdte omkostninger for så vidt angår den annullationspåstand, som er nedlagt i anmodningen om tilpasning af påstandene.

5) Europa-Kommissionen bærer sine egne omkostninger.

Berardis Czúcz Pelikánová

Popescu Buttigieg

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. september 2016.

Indhold

Tvistens baggrund 2

Retsforhandlinger og parternes påstande 4

Retlige bemærkninger 6

Om påstanden om annullation af retsakterne af marts 2014, som oprindeligt affattet, for så vidt som de vedrører sagsøgeren 6

Om påstanden om annullation af retsakterne af marts 2014, som ændret ved retsakterne af januar 2015 og retsakterne af marts 2015, for så vidt som disse retsakter vedrører sagsøgeren 8

Om det tredje anbringende vedrørende tilsidesættelse af retten til forsvar og retten til en effektiv domstolsbeskyttelse 8

Om det fjerde anbringende vedrørende tilsidesættelse af begrundelsespligten 9

Om det første og det syvende anbringende vedrørende manglende retsgrundlag og en ulovlighedsindsigelse mod opførelseskriteriet 11

Om det andet og det sjette anbringende under ét vedrørende henholdsvis den manglende iagttagelse af kriteriet for opførelse på listen og et åbenbart urigtigt skøn 15

Om det femte anbringende vedrørende tilsidesættelse af ejendomsretten og af retten til omdømme . 18

Om opretholdelsen af virkningerne af afgørelse 2014/119 19

Sagens omkostninger 19